

eos arcerent, nō vt custodirēt. Est autē ad ripā Rheni sita vrbs illa lunæ similis imperfecte. Otto li. 7. Chron. c. 12. Coloniam magnitudine, ædificijs, omnibus Galliæ & Germaniæ ciuitatibus, prætulit, ex quo Treueris deficit. Cæsar l. 4. florentē, & amplā ciuitatē testatur, & caput Germanorū. Paulus Patauanus L. vlt. ff. decen. Agrippinenses, in Germania inferiori, iuris Italici esse scribit. Germaniæ inferioris Metropolim eā nominat. Auctor est Sextus Aurelius Victor, Traianū, imperiū apud Agrippinam, nobilē, Galliæ Coloniā, suscepisse. Frāsciscus Petrarcha Florētinus: Agrippina, inquit, situ & flumine clara, mirū verō quanta populi ciuitas, quæ vrbs species, quæ virorū grauitas, quæ mūdities matronarū. Peruetustū Gētis Colonię ritū esse vulgō persuasū, præsertim fœmineo. Porro insigne spectaculū in vigilia Ioannis Baptiste, Petrarcha se vidisse scribit. Cū sol ad occidentē vergit, omnis ripa præclaro & ingēti mulierū agmine tegitur, & incredibilis sine offensione concursus erat, vicissimq; alacres, pars herbis odoriferis intinctis reductisq; post cubitū manicis, cādidas in gurgite manus, & brachia lauāt, & tradunt omnē totius anni calamitatē imminētē, fluuiali istius diei ablutione, purgari, & deinceps lætiora succedere. Itaq; lustrationē esse annuā, inexhausto semper studio cultū colendūq;. Omniū felices Rheni Accolę, quorū ille miseria purgat Germanię superioris, Nec Hister, nec Albis Italiorū, nec Padus vnquā valuit purgare, nec Tiberis, pigriora sunt hæc flumina. Hæc ille. Vrbs Coloniensis, scribit Franciscus Irenicus, nomē Beata sibi asciuit, quia reliquijs nulla profectō sanctior ciuitas est. Hic enim S. Gereō, sub Maximiano & Diocletiano martyr enadēs, coruscet. Hic D. Vrfula, cū virginib⁹ pro Christi fide occisa, quiescit. Huc & tria Magorū corpora translata sunt. Huius vrbs etiā Antonius Pius meminit. Et Vlp. ff. de cōsibus li. vlt. vbi & Glossa, Volateranus, & multi Panegyricorū, Hæc ille. Mātuanus etiā florentissimæ Coloniæ laudes litterarū monumētis commisit. Quemadmodū & ex recentioribus Hermannus Buschius Flora sua docto & eleganti carmine, eandē descripsit. Præstitit hoc idē simili dicēdi genere, Rhodolphus Langius: Ioannes Murmelius Ruremūdanus: Anthonius Liberius: & Petrus Rauennas, Iuris quondā, in vniuersitate Coloniensi, Professor. Soluta verō oratione clarissima, passim extant grauissimorū virorū, huius vrbs encomia. Aenæ Syluij: Antonij Robergij in Chronicis Norinbergēsb⁹: Erasmi Roterodami: Hadriani Barladi: Guilhelmi Insulani: Frāscisci Irenici: D. Iacobi Middēdorpij, S. Theologiæ & Iuris L. doctissimi, qui hæc vrbē, ipsamq; vniuersitatē, in libris suis de Academijs totius vniuersi omniū accuratissimē descripsit. Anno post CH. N. M. D. LV. in florentissima hac Coloniensi vrbe Societati Iesu, nouū, triū coronarū collegium, ab amplissimo Senatu concessum est, primo eius instituti, in hanc vrbē introducere, Patre Leonardo Hesselio Louanienfi, primōq; Gymnasi Regēte R. D. Ioanne Rhetio, patritio Agrippinensi, Theologo, omnis humanitatis, pietatis, & mansuetudinis nitore, ornatissimo, cuius quidem præstantissimi Viri, miseranda cædes, quia à multis, tam integræ, quàm adulterinæ religionis hominibus, non vno modo narratur, placuit verissimam, eius rei historiam, heic paucis subiungere.

Accidit Coloniæ hoc anno 1574. 26. Octobris, tristis, & acerbus casus, cædē trium sacerdotū, ex Societate Iesu, quorū duo, nō solum in illa ciuitate, sed & per Germaniā, atq; adeo per externas Europæ gētes, præsertim inter Societatis homines, celebres habebātur. Primus enim Leonardus Kessel Louanij natus, in Vrbē Coloniensem, Societatē, non solum inuexit, sed & inter multa aduersa sine vlla dotatione, diuino potius, quàm humano cōsilio, in summa paupertate administrauit, & sustentauit. Quanto autē eū fructū spirituali, vt nihil dicatur priuati de singulorū profectu, qui sub eius magisterio didicere declinare à malo, & facere bonū, nihil etiā de studijs litterarū, quæ in antiquissima, & celeberrima Coloniensi Academia, hac occasione excitata, refluuerunt, vel ex eo perspicuē intelligere licet, quod pleraque per Germaniā, Poloniā, nonnulla etiā in Galliā Societatis collegia, de Coloniensi potissimū seminario, aut nata sint, aut amplificata. Secundus Ioannes Rhetius Doctor Theologus, ex clarissima & cōsulari familia, Coloniæ ortus, tū in patria, tū apud externos principes de pietatis, & litterarū studijs, deq; Catholica religione, egregiē meritus, vbiq; se, & semper fortissimē, aduersariorū conatibus obiecit, eorūq; occulta, & perniciosissima cōsilia inuestigauit, patefecit, & vt dissiparetur, perfecit, multisq; annis disertissimis cōcionibus, & prudentissimis cōsilijs, populū Coloniensem instituit. Tertius, Nicolaus Faber, Leodiensis natione, Ministri & procuratoris munerē, diu cū diligentia & industria laude functus, perutilē collegio, & conuictorū familiæ, quæ sub optima & sanctissima disciplina, in literis, & pietate informatur, operā nauauit. Hi tres breuissimi tēporis spatium, ac veluti momēto, indigna morte quā longinquis peregrinationib⁹, p Christi gloria susceptis, sæpē effugerunt, domestica sunt securitate perempti. Nā quidā Gerardus Peschius Kempenfis, quod oppidū est Diocesis Coloniensis, ante annos plus minus 14. ad probationē Societatis Iesu admissus, vbi cū in stu-

dijs Rhetoricę, Philosophię, Theologię, neq; modō Latine linguae, sed & Græcę & Hebræcę enitisset, tandē ante quatuor annos, occulto & iusto Dei iudicio, in mentis errore lapsus, cumq; hominis phrenesis, & illi, & alijs periculosa, iudicaretur, consilio Cōsulis & Medici, in domesticā custodiā est inclusus. Sed in sania, quō magis coerceretur, eō magis cepit exagitari, vt laceratione vestiu, diurnis nocturnisq; clamorib⁹, nō modō Collegiū, sed & viciniā perturbaret. Quāobrē cū per interualla se furor remitteret, & ea interdū diceret, ac faceret, quę disciplinā videretur nonnullā admittere, maxime, quod esset animaduersum, virgarū cōminatione, posse eū cōmoueri, & ad officiū, aliquo modo cogi, laxata est custodia, & paulatim eō est adductus, vt refectorij cura suscepta, etiā ad mensam legeret, & non nihil operis aliquādo faceret. Atq; hoc modo, sine cuiusquā iniuria, ac sine omni maleficio, ad trienniu, inter fratres liberrimē versatus, ad arcularios, qui tū fortē in eo hypocausito, in quo ipse, ante quadrienniu inclusus fuerat, ad hiberna studia, & ad refectorij vsum accōmodādo occupati erāt, die supra memorato, nē pe 26. Octobris, circa horā 4. pmeridianā accessit, & ab ijs, propter nugas & ineptias, vt solet, repulsus, molestē id tulit, præsertim cū alter arculariorū, se ad Ministri Collegij eū delaturū, minaretur: Ministri enim, & omnes superiores, ob id videbatur odisse, quod ijs obtēperare cogeretur, & cū se summū pontificem & Imperatorē esse persuasum haberet, præter se superiorē neminē agnosci volebat. Itaq; cōmotus, propter hanc cōminationē, & ministri factā mentionē, ad eū, vt responderet arculario, si ita loqui pergeret, breui futurū, vt humi iaceret (ijs enim verbis, Germanicē vsus fertur.) atq; ita Reuerendę memorię, D. Leonardū, cū D. Ioanne Rhetio, Gymnasi Regēte, in horto proximo inambulante, & literas legentē, accessit, eiq; minas arcularij renunciāns, & responsum, nō quale volebat, referens, solēt enim præcipere, vt Ministro se præberet obedientē, siue, vt ipse, magistratui interroganti, postea respōdit, quod eo die, quo feriatiū esset à studijs, nō fuisset cum magistris, & discipulis extra Collegiū egressus, quod tamē à toto quadriennio nō fecerat: siue deniq; nā certō cōstare non potest, quod videret laborari in eo hypocausito, in quo se ante annos 4. circa illud tēpus inclusū esse meminerat, & paulō antē, apud arcularios narrauerat. Sed quicquid fuerit, vel ab eo dictū, vel à D. Leonardo respōsum, illud satis constat, escariū cultrū, ex ijs, quorū vsus fuerat in refectorio, in latus sinistri sub costis, circa cor, ab eo adactum, tāta vi, vt intestina paulō post sequeerētur, & tā occulto vulnere, vt eū vulneratū, nemo antē animaduerteret, quā ille paululum progressus, defluentibus ē manib⁹ literis in terrā corruerit. Interea fortē, interueniens Minister, hominē furiosum in se conuertit, & dū clauibus se paulisper defendit, crebris ictibus, cultro in costis, circa cor fracto, deinde frōte cruentata, paulō post concidit etiā ipse. Tertius, Doctor Rhetius, cū eodē fere loco adhuc esset, in quo cum P. Leonardo legerat literas, & cerneret Ministri sanguinolentū, accedit ad hominē insanū, blandē illū, vt sæpē cōsueuerat, cohibiturus. In quo officio ipse quoq; vulnus simile accepit in pectus lethale: Et tamen, dū conuersus, vidit charissimū suum, P. Leonardū concidisse, ad illū festinans, in quo conatu, animi & corporis virib⁹ deficiens, & paulō post ex aceto recreatus, in propinquū hypocausitū deferitur, ibiq; cōfessionis, quā propter quotidianam salutaris victimę dispensationē, nō multo antē fecerat, desiderij testatus, antequā ea fieri, & chirurgus accersiri posset, inter pias suas, fratrumq; voces & manus, spiritū ad Deū, cū reliquis patribus festinante reddidit, caducamq; & momentaneā hanc vitā cū immortalī commutauit. Hic exitus fuit optimi & sanctissimi viri, Patris Leonardī, vitæ corporalis, ab eo, quē ipse in Societatē, ad vitā spiritualem receperat: talis finis reliquorū patrū, inter quorū vulnera, vix tantū temporis intercessit, quo psalmus, Miserere, pronunciari potuisset. Aderat fortē eo tempore medicus, Echtijs iunior, fratri cuidam hydropico, qui dū funestā hanc tragediā, per fenestrā aspiciet, ne homo effrenatus passim discurret, plures sterneret, nā quemcūq; videret, aut fortē obuiā haberet, eū, nū suis, an ab aduersariorū partibus stare vellet, interrogauit, fratres Laicos (alij enim in suo quisq; officio aberant) quoscūq; potest, hortatur, vt simul accurrant, & hominē furientē, quacunq; ratione possint, vinculis iniectis compescant. Inter eos Dominicus Leodiensis coquus, à tergo illū adortus, tam graue vulnus, sub sinistro brachio accepit, vt post 10. dies, præcipui ciuitatis chirurgi vocati, certā vitā spem promittere nō auderent. Nam is, cuius ad id tēporis opera fuerat vsus, cū sibi nō confideret, ceteros cupiebat quoq; in cōsiliū adhiberi. Miserandus sanē, & inauditus Coloniæ casus; tam præstantia Ecclesię lumina, summosq; viros, vna hora funesta vnius manu, extingui. Qui quidē viri, infinitis laudū elogijs, & sempiterna memoria digni, tanto bonorū omniū mœrore ac luctu, Reipub. Coloniensi sunt erepti, vt non existimē mortuos alios, qui tantū pietatis virtutūq; suarū memoriam, apud catholicā plebē reliquerint. Nam dum ipso Apostolorū Simonis, & Iudæ die solenni pompa, vniuersitate, clero, & Reipublica proceribus cum incredibili frequen-